

Bäst-före-datum

Hem- och konsumentkunskap, SO, Svenska, Matematik | åk 1–3

Eleverna får träna på att läsa av datum på matvaror med bäst-före-datum och sista förbrukningsdag med hjälp av bildkort och arbetsblad. De får lära sig skillnaden mellan olika slags datummärkning.

Syfte och mål

Eleverna får lära sig skillnaden mellan bäst-före-datum och sista förbrukningsdag, och att man ofta kan äta matvaror efter bäst-före-datumet. Genom denna kunskap får de förståelse för att man kan minska matsvinnet och att detta även kan påverka familjens matkostnader. Eleverna tränar också på att läsa av datum och målet är att de blir säkra på månadernas nummer och att läsa av datum i form av datum-månad-år.

Koppling till läroplanen

Hem- och konsumentkunskap

- *Förmåga att värdera val och handlingar som förekommer i ett hem utifrån hur de påverkar hälsa, ekonomi och miljö.*

SO

- *Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel frågor om livsmedel.*

Svenska

- *Strukturerade samtal. Att berätta om vardagliga händelser samt att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Att lyssna, ställa frågor och ge kommentarer.*

Matematik

- *Jämförelse, uppskattning och mätning av tid.*

Förkunskaper

Träna gärna lite på månaderna och deras nummer innan eleverna börjar läsa av datummärkning på bilder eller matvaror.

Tidsåtgång och arbetsätt

Ca 1 lektion. Gemensam genomgång och diskussion, grupparbete med bildkort, enskilt arbete med arbetsbladet.

Material

- Ev två mjölkförpackningar med lite mjölk, varav den ena med sur mjölk.
- Bildkort att skriva ut, klippa ut och ev plasta in.
- Arbetsblad till eleverna att skriva ut och kopiera.
- Tre bilder att visa på väggen: bäst-före-datum, sista förbrukningsdag, "ofta bra efter".

Genomförande

Inledning

Förbered två mjölkpaket med lite mjölk i varje, det ena med sur mjölk. Häll upp lite från varje paket i två olika glas. Be några elever komma fram, lukta på mjölken och säga vilken de skulle vilja dricka.

- Vad är det för fel på den andra?
- Har eleverna varit med om att mat eller dryck blivit dålig?
- Varför blir den det?

Diskussion

Prata om vad matsvinn är och låt eleverna ge egna exempel. Diskutera:

- Vad hade vi kunnat äta av det vi slänger som matavfall? (dvs matsvinn)
- Vad hade vi inte kunnat äta? (köttben, kärnor, bananskal, äggskal etc)
- Vad kan vi göra för att slänga mindre mat?

Eleverna kanske kommer på att vi kan försöka äta upp mat "innan den går ut", alltså före bäst-före-datumet. Vad betyder det?

Visa bild på en matvara med bäst-före-datum (se bilder för utskrift, t.ex. ost).

- När ska osten senast ätas upp?
- Måste den ätas upp senast det datumet? (nej)
- Hur vet man om den går att äta efter bäst-före-datumet? (titta - lukta - smaka)
- Gäller datumet om osten är öppnad? (Nej, all märkning gäller oöppnad förpackning.)

Visa bild på en matvara med "sista förbrukningsdag" och ställ liknande frågor. Fråga även:

- Vad är det för skillnad mot bäst-före-datum?
- Om man inte hinner använda köttfärsen, ska den slängas? (Kan frysas in om sista förbrukningsdag inte passerat. Påpeka att mat *inte* ska ätas efter det datumet!)

Bildkort

Låt eleverna arbeta i grupper med bilderna. Kopiera bilder till varje grupp. Varje elev väljer en bild, säger vad den visar och försöker se vad det är för datum. Är det svårt kan de hjälpas åt. Gruppen kan sedan lägga bilderna i datumordning.

Du kan kopiera upp bilderna med orden på baksidan, om eleverna sedan behöver hjälp med stavning till arbetsbladet.

Du kan också kopiera upp orden på separata kort och sedan använda bilder och ord till memoryspel.

Arbetsblad

Dela ut arbetsbladet. Eleverna kan arbeta med det i grupperna eller enskilt. Observera att bilderna på arbetsbladet är små och bara till för igenkänning av bilderna på bildkorten. Datumerna kan inte läsas ut på arbetsbladet, utan eleverna behöver ha bildkorten bredvid för att kunna skriva datumerna.

Arbetsbladet kan också göras gemensamt i klassen genom att du visar bladet på tavlan och skriver.

Ord och begrepp

Gå igenom och förklara/repetera begreppen i rutan. Eleverna kan också göra kort med orden och förhålla varandra.

Extra

- Visa eleverna den tredje bilden i bildfilen, som visar "Bäst-före" – Ofta bra efter", och berätta att många matvaror nu har ett tillägg till "Bäst före". Egentligen säger det samma sak, men visar alltså ännu tydligare att man ofta kan äta maten efter bäst-före-datumet.
- Diskutera: Hur vet vi om mat utan datum är bra, som frukt och grönsaker?
- Jämför hållbarhet på olika slags matvaror: mejeri, bröd, frukt och grönsaker, frysta varor etc. Vad har lång respektive kort hållbarhet?
- Låt eleverna spela memory med bildkort och ordkort. För att få paret ska de också kunna läsa ut datumet för bäst-före eller sista förbrukningsdag.
- Ge eleverna som uppgift att titta på datummärkning på matvaror hemma. Kanske kan de dela med sig av sina kunskaper och lära föräldrar och syskon mer om matsvinn?

matsvinn
matavfall
bäst-före-datum
ofta-bra-efter
sista förbrukningsdag
förpackningsdag
hållbar

Avslutning

Sammanfatta och fråga eleverna vad de lärt sig under lektionen. Repetera gärna under kommande lektion. Några elever kanske har tittat på matvaror hemma eller i mataffären och kan berätta om de sett någon datummärkning.

Fakta

Information om datummärkning finns här:

<https://www.livsmedelsverket.se/matvaror-halsa--miljo/matsvinn/tips/vad-betyder-datummarkningen>